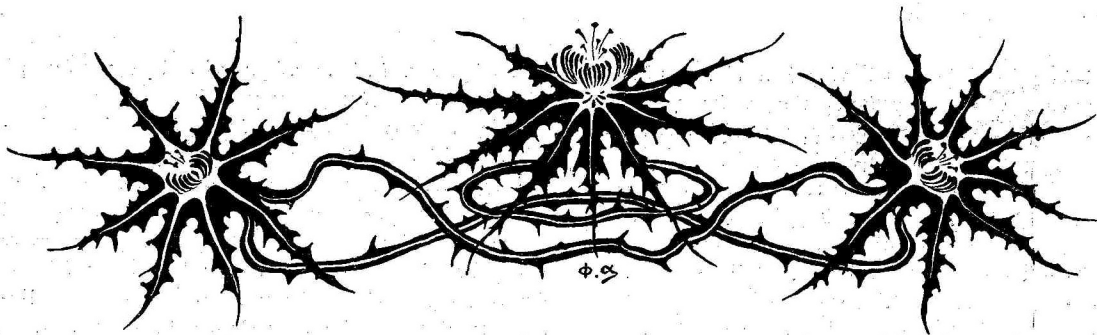




★ ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ Κ. ΑΣΟΦΟΥ ★

ΟΥΡΑΝΙΟΝ ΠΑΣΧΑ



Ἰ δοξαστικοὶ ἦχοι τῶν σημάντρων ἔβθαναν ὀδυμένοι καὶ συμπαθητικοὶ εἰς τὴν ὥραν τοῦ λευκοῦ, εἰρηνικοῦ μεδονυκτίου, ἀνάμεσα εἰς τοὺς πρασίνοὺς ἀγροὺς. Καρμμία ζωὴ δὲν ἐξυπνοῦσε τριγύρω. Αἱ ψυχαὶ τῶν κρίνων καὶ τῆς ἀνεμώνης, ὅλαι αἱ ἐλαφραὶ ψυχαὶ τῶν ἀνθέων τοῦ ἀγροῦ, εἶχαν ἀφίσει τὰ μικρὰ σώματά των καὶ ἀνέβαιναν ἀγκалиασμένοι πρὸς τὸν οὐρανὸν μέσα εἰς τὴν σιωπηλὴν δόξαν τοῦ σεληνόφωτος. "Ὅλη ἡ δημιουργία τριγύρω ἐξοῦσε τὴν αὔλον ζωὴν τοῦ ὄνειρου. Ἡ πρᾶξι φωνὴ τοῦ διδασκάλου, ἡ ὁποία ὁμοίᾳζε μὲ τοὺς δειλοὺς ψιθύρους τῶν ἀπαλῶν φύλλων, ἀνεμίχθη μὲ τοὺς ξεψυχισμένους τόνους τῶν μακρυνῶν σημάντρων.

— "Ὅλαι αἱ ἄγναι ψυχαὶ ἀνεβαίνουν σήμερα εἰς τὴν οὐράνιον ἑορτήν. Κυττάξτε! Ἐνας θρίαμβος φωτίζει τὰ ὑψηλά, γαλανὰ παλάτια. Αἱ πύλαι τοῦ Γαλαξίου φαίνονται ἀνοικμέναι εἰς τὴν λευκὴν πανήγυριν τῶν Ἑβδόμων Οὐρανῶν. Καὶ κάτι τι θάβανει ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὡς ἄσμα καὶ ὡς εὐωδία. Ὁ χορὸς τῶν προσκεκλημένων τῆς γῆς ἀνεβαίνει ὁλοένα πρὸς τὰς γαλακτώδεις πύλας. Δι' αὐτὸ ὅλα τὰ ἄνθη ἔμειναν χωρὶς ψυχὴν αὐτὴν τὴν ὥραν.

"Ὅλαι αἱ μοσχοβολισμέναι ψυχαὶ θὰ χορεύουν σήμερα γύρω ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. "Ὡ! ἂν εἶχαμεν τὴν ψυχὴν τοῦ κρίνου καὶ τῆς ἀνεμώνης! Θὰ ἠμπορούσαμεν καὶ ἡμεῖς νὰ θάσσωμεν μὲ τὸν χορὸν τῶν ἐλαφροτάτων ψυχῶν μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ. . .

★

Ὁ διδάσκαλος ἐφαίνετο βυθισμένος εἰς ἓνα φωτεινὸν ὄνειρον. Ἀπὸ τὴν λευκὴν τοῦ κεφαλῆν ἓνα φῶς εἰρηνικὸν ἐχύνετο καὶ ἐπλημμυροῦσε τὸ πρόσωπόν του. Τὰ μεγάλα γαλανὰ του ὄμματα ἐφάνησαν ἐξαφνα ὡς νὰ βασιλεύουν μὲ μίαν γαλήνην ἀνέκφραστον μέσα εἰς τὰς κόγχας των, τὰ βλέφαρά του ἔγυραν εἰρηνικά

ἐπάνω εἰς τὰς γαλανὰς ἱριδας καὶ ἤτο ὡς νὰ εἶχεν ἀποθάνει μέσα εἰς τὴν γαλήνην τοῦ μεδονυκτίου. Ἀλλὰ τὰ χεῖλη του ἀναδεύοντο ἀκόμη καὶ ἡ φωνὴ του ὡς ἦχος μακρυνοῦ κρυστάλλου ἀνεμινύετο μὲ τοὺς ξεψυχισμένους ἦχους, οἱ ὁποῖοι ἔβθανον ἀπὸ τὴν μακρυσμένην πεδιάδα.

— Ὁ λευκὸς Θεὸς ἐπιστρέφει τὴν στιγμήν αὐτὴν ἀπὸ τὸν ὠραῖον καὶ ὀδυνηρὸν περίπατον διὰ μέσου τῆς ζωῆς. Ὁ χορὸς τῶν ἐλαφρῶν ψυχῶν διαβαίνει ὀπίσω ταυ τὰς πύλας τοῦ Γαλαξίου. Ἡ ὠραία ζωὴ τῆς γῆς εἶναι καλεσμένη σήμερον εἰς τὴν πανήγυριν τῶν Ἑβδόμων Οὐρανῶν. "Ὅλα τὰ ἄνθη ἐστεῖλαν τὰς ψυχὰς των εἰς τὴν οὐράνιον ἑορτήν. Εἶναι τὰ ρόδα τῶν μυστικῶν κήπων, τὰ ὁποῖα ἔδωκαν τὰ ἐρωτικά μύρα των εἰς τὴν Μαγδαληνήν· εἶναι αἱ ἀνεμῶναι αἱ ὁποῖαι ἐφύτρωσαν παρὰ τὸ φρέαρ τῆς Σαμαρείτιδος· εἶναι τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ τὰ ὁποῖα ἐμελέτησαν τὰ θαυμάσια χεῖλη τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ "Ὅρους καὶ εἶναι ἀκόμη αἱ ἀκανθαὶ αἱ ὁποῖαι ἐρρόφησαν τὸ αἷμά του καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μέτωπόν του. Ὁ χορὸς τῶν λευκῶν ψυχῶν τῆς γῆς τριγυρίζει τὸν σιπφείρινον θρόνον.

Καὶ σιωποῦν τὴν στιγμήν αὐτὴν οἱ Θρόνοι καὶ αἱ Δυνάμεις τοῦ Οὐρανοῦ καὶ καρμμία πνοὴ δὲν ἀναδεύει τὰ χεῖλη τῶν Χερουδεὶμ καὶ τῶν Σεραφεὶμ. Διότι ὁ λευκός, νοσταλγικὸς Θεός, θέλει ν' ἀκούσῃ ἀκόμη τὸ ὠραῖον καὶ ὀδυνηρὸν ἄσμα τῆς Γῆς. Καὶ ὁ χορὸς τῶν γητῶν ψυχῶν ψάλλει τὸ γλυκύπικρον ἄσμα. Ἡ ψυχὴ τοῦ κρίνου ὁμιλεῖ διὰ τὴν Παρθένον, τὸ ἄνθος τῆς Ἰουδαίας, καὶ ψάλλει τὸ θεῖον καὶ γόνιμον φῆλμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνώθησαν τὰ ἀφίλητα χεῖλη μὲ τὰ ἄσπιλα πέταλα, ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ ἱεροῦ· καὶ τὰ πτῖλα τῶν ἀγγελικῶν πτερυγῶν θροοῦν εἰς τὴν οὐράνιον σιωπὴν ἀπὸ ἓνα ἐγκόσμιον ῥίγος.

Ἡ ψυχὴ τῶν ρόδων ψάλλει τὰς λευκὰς χεῖρας τῆς Μαγδαληνῆς, αἱ ὁποῖαι ἐξέβλησαν τὰ μύρα των εἰς τοὺς πόδας τοῦ Θεοῦ, τοὺς κουρασμένους ἀπὸ τὸν μακρυνὸν καὶ ἀκανθώδη δρόμον τῆς ζωῆς καὶ ψάλλει ἀκόμη τὰ δροσερὰ κάλλη τῆς Σαμαρείτιδος καὶ τὸ φῶς τῶν ἁμαρτωλῶν ὀφθαλμῶν, τοὺς ὁποίους ἔκαμε γλυκυτέρους ἡ ἁμαρτία.

Ἡ ψυχὴ τῶν κρίνων τοῦ ἀγροῦ, μεθυσμένη ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀρμονίαν τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι ἀντήχησαν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ "Ὅρους, ψάλλει τὸ ἄσμα τῆς μεγάλης ἀγάπης καὶ τοῦ μεγάλου φιλήματος ποῦ πλάττει ἀπὸ μυρίας ψυχὰς τὴν μεγάλην ψυχὴν τῆς γῆς.

Δι' άνεμώναι ψάλλουν τὰ πάθη τῶν τρυφερῶν ψυχῶν καὶ ψάλλουν τοὺς ἔρωτας τοὺς γνήνους. τοὺς δημιουργοὺς τῆς ζωῆς, καὶ ψάλλουν τὰς ὥραιας ἀμαρτίας καὶ τὴν μέθην τῶν φιλημάτων διότι εἶναι αἱ άνεμώναι, ποὺ τὰς ἐπότηιδεν ἡ Ἀμαρτωλὴ μὲ τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος, τὸ ὁποῖον ἐδρόσισε τὰ χεῖλη τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἀκανθῶν ψάλλει τὸ δακρυσμένον τραγοῦδι τοῦ μαρτυρίου, ψάλλει τὸ σκότος καὶ τὴν ἔρημίαν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ὁ θρηνὸς τῆς πλημμυρεῖ τοὺς Ἐδδόμους Οὐρανοὺς καὶ ἀπὸ τὰ ὅμματα τῶν Θρόνων καὶ τῶν Χερουβεὶμ στάζουν μεγάλα δάκρυα, ὡς μαργαρίται· « Ἡλί, Ἡλί, λαμία, σαβαχθανί ».

Καὶ ἐνῶ τὸ ἄσμα τοῦ μεγάλου πόνου σβύνει ὡς στεναγμὸς ὑπὸ τοὺς χρυσοὺς θόλους, ὁ χορὸς τῶν μικρῶν, γαλανῶν ἀμαράντων, τονίζει τὸν αἶνον τοῦ μεγάλου θριάμβου· « Χριστὸς Ἀνέστη ! » Εἶναι τὰ ἀμάραντα τὰ ὁποῖα ἀπέθαναν ὑπὸ τὸν κυλισθέντα λίθον τοῦ μνημείου. Καὶ ἰδοὺ ὅλα τὰ χεῖλη των ἀγγέλων ἀναδεύονται. ὡς κάλυκες μυριάδων ρόδων καὶ ἡ αὐλὸς ὀρχήστρα

τῶν οὐρανῶν ἐνώνει τώρα τὸν ὕμνον τῆς μετὸν ὕμνον τοῦ ἐπιγείου χοροῦ.

Τὸ γήινον ἄσμα ὕμνεῖ τὴν δόξαν τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' ἡ οὐράνιος ὀρχήστρα, ἀκουσέ την ! ψάλλει τὴν γλυκυτάτην νοσταλγίαν τῆς Γῆς. Καὶ ἐνῶ ὁ χορὸς τῶν ἐλαφρῶν ψυχῶν πετᾷ καὶ κατεβαίνει ὡς λευκὸν σύννεφον, ἐξωρισμένον ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἡ οὐρανίος ὀρχήστρα ψάλλει ἀκόμη, ὀπισθὸν ἀπὸ τὰς κλειστάς πύλας τοῦ Γαλαξίου, ψάλλει τὴν νοσταλγίαν ἐνὸς Θεοῦ ...

★

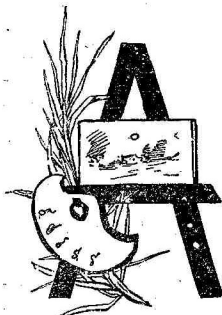
Ἡ αὐγὴ ἐρρόδιδεν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν. Τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ ἀνοῖξαν ὡς χίλια χεῖλα καὶ ὡς χίλιοι ὀφθαλμοὶ πρὸς τὸ δροσερὸν φῶς. Ὁ διδάσκαλος ἐσιώπησε καὶ ὕψωσε τὰ βλεφάρα μὲ τὰς μακράς, λευκὰς βλεφαρίδας, ὡς ν' ἀψυπνίζετο ἀπὸ γλυκύτατον ὄνειρον ...

Ἡ ψυχὴ του εἶχε ἐπιστρέψει μαζί μὲ τὸν χορὸν τῶν ἀνθίνων ψυχῶν ἀπὸ τὸ Οὐράνιον Πάσχα.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

★ ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ★

Η ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ



Ν ἤθελέ τις νὰ χαρακτηρίσῃ τῶν τελευταίων ἐτῶν τὰς καλλιτεχνικὰς τάσεις, θὰ ἐδίσταζεν εἰς τὴν ἐξέυρεσιν συμβόλου, ἱκανοῦ ν' ἀποδώσῃ πιστὴν τὴν φυσιογνωμίαν τῆς τέχνης. Ἡκολούθησαν καλλιτέχναι τινές, μετὰ τινὰς ταλαντεύσεις, ἕνα δρόμον, περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ὁποίου πολλοὶ οἱ διαφωνοῦντες

Χρωματιπινάκιδα μὲ ἄσθονα χρώματα, μὲ ἀτιθάσσους γραμμὰς, μὲ ἐκτρόπους φανταστικὰς συλλήψεις θὰ ἀνύψουν εἰς τὴν προμετωπίδα τοῦ ἐργαστηρίου των οἱ μιμηταὶ τοῦ Stück, ὥσπερ ἀνεστραμμένα καὶ συνεσφιγμένα, μορφὰς ὀγκώδεις καὶ ἡμιτελεῖς οἱ ὅπαδοι τοῦ Rodin, ἐνῶ θὰ ἠτένιζον εἰς τὸν κλασικὸν κόσμον μετ' εὐλαβείας οἱ σωφρονοῦντες καὶ γαλήνιοι καλλιτέχναι τῆς αὐστηρᾶς γραμμῆς καὶ τῆς σαφοῦς ἐκτελέσεως.

Ἡ τέχνη βεβαίως δὲν εἶναι στάσιμος. Καὶ τοὶ ἡμφισθητήθη ἂν ἡ τέχνη ἀπολύτως, ὡς τέχνη, εἶναι δεκτικὴ πρὸς τὸν καιρὸν, ἐν τούτοις ἔχει διαδοχικὰς ἐξελίξεις, ἀλλάσσει ἐκδηλώσεις μορφῆς, ποικίλλει εἰς τόνους καὶ εἰς συλλήψεις.

Ἡ τέχνη ἔχει σχολὰς, ἐποχὰς, ἀκμὴν καὶ παρακμὴν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν καὶ βάθος εἶναι μία καὶ ἀναλλοίωτος, ἔχουσα βάσιν τὸ καλόν, τὸ ὡραῖον, τὸ ὑψηλόν. Ἀλλ' ὅταν ἡ τέχνη ἀπομακρύνεται τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἠθικῆς, τῆς κατ' ὥς ἐννοουμένης, ἐκτρέπεται εἰς κτηνώδη ρεαλισμόν, καὶ ἔχουμεν ἕνα Ζολᾶ εἰκονογραφημένον, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ζήσουν οἱ Βύρωνες, οἱ Οὐγκώ, οἱ Γκαῖτε. Θὰ εἴχο-

μεν ἀνισσορόπους μιμητὰς τοῦ Stück, τοῦ Rodin, καὶ θὰ ἐκινδυνεύον νὰ ζήσουν ὁ Φειδίας, καὶ πολὺ περισσότερον οἱ πολὺ νεώτεροι Ραφαῆλοι, Βὰν Δύκ, Μουρίλλοι, Μιχαήλ Ἀγγελοὶ. Ὅταν ἔλθῃ ποτὲ τοιαύτη δύσκληρος ἐποχή, ἡ τέχνη θὰ ὑπάρχει ὡς ἀνάμνησις. Ἐχομεν μίαν πολύτιμον κληρονομίαν τῶν αἰώνων Ἐχομεν κολοσσοὺς τέχνης καὶ θὰ ἦτο παραγνώρισις οἰκτρά τῆς τέχνης, τοῦ προορισμοῦ τῆς καὶ τοῦ μέλλοντός της ἐὰν ἐπίστευε τις ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν ὅτι θὰ κατισχύσουν τὰ φαντασιοκοπικὰ τερατουργήματα καὶ ὅτι ἡ τέχνη δὲν θὰ ἔχῃ σκοπόν. δὲν θὰ ἔχῃ ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ ἰδεώδη, δὲν θὰ γεννᾷ ἐφεξῆς αἰσθημάτων σύμφωνα πρὸς τὴν πρόδον, πρὸς τὴν ἀρμονίαν, πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἣτις ὅλαν ἐκπύεται, ἐξημερώνεται καὶ ἀνυψοῦται. Ἀκριβῶς ἂν ὁ ΙΘ' αἶων κατέλαβε τιμητικὴν θέσιν ἐν τῇ Παγκοσμίᾳ Ἱστορίᾳ τὴν ὀφείλει εἰς τὴν ἐνδοξὸν προσπάθειαν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, ὅπως ὁ κόσμος ἀποβῇ καλλιτεχνικώτερος, ἀπομακρυνθῇ τῶν φρενοκομειῶν καὶ ἔδῃ ἐντονώτερον, σταθερότερον τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.

Ἐν τούτοις αἱ παρεκτροπαὶ τῆς τέχνης δὲν λείπουν, καὶ τὰ θύματα ἀριθμοῦνται κατὰ δεκάδας, ὑπάρχει δὲ δυστυχῶς καὶ μία τάσις πρὸς αὐξήσει τῶν ἐκκεντρικῶν ἢ τάσις αὕτη ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐνεφανίσθη μὲ διαθέσεις κατακτητικὰς, ἥρχισε δὲ ὡς πᾶν ὀνηεῖον νὰ ὑπεισορχεῖται καὶ εἰς τὰς παρ' ἡμῶν ἀραιὰς καλλιτεχνικὰς τάσεις. Συμβαίνει δηλαδὴ ὅτι καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν. Ὁ συμβολισμός, ἡ παραδοξολογία ἀνακηρύσσονται ὡς δόγματα καὶ ἀνεφάνησαν οἱ μαλακοί, οἱ ἀκατανήστοι, οἱ ριζοσπάσται, ὧν τὸ μέλλον εὐκόλον νὰ προῖδῃ τις. Ὅπως ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἐγελωτοποιήθησαν, οὕτω καὶ ἐν τῇ τέχνῃ ἐψυχορράγησαν ἐξ ἀτροφίας.

Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἀκριβῶς οἱ θέλοντες νὰ καινοτομήσουν εἶναι τεχνῖται ἱκανῆς δυνάμεως. Ἐχομεν τάλαντον διαφανόμενον καὶ εἰς αὐτὰς ἐτι τὰς πνι-